

अनुसूची-२
(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-१ सँग सम्बन्धित)

अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिका
स्थानीय राजपत्र

खण्ड-६

संख्या : १

मिति : २०८०/०३/१५ गते

भाग-२

अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिका

नगर प्रहरी संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०

ऐन तथा सभाले बनाएको नियमको सम्पूर्ण व्यहोरा

आज्ञाले,
अरबिन्द कुमार चौधरी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिका को

नगर प्रहरी संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि-२०८०

प्रमाणिकरण मिति: २०८०/०३/१५ गते

अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
सीतापुर, सप्तरी

मधेश प्रदेश, नेपाल

अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिका नगर प्रहरी संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि-२०८०

प्रमाणिकरण मिति: २०८०/०३/१५ गते

प्रस्तावना:

गाउँपालिका क्षेत्रमा आवश्यक शान्ति तथा सुव्यवस्था कायम गरी गाउँपालिका एवं गाउँ क्षेत्र भित्रको सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षा एवं संरक्षण गर्न, गाउँपालिकाका निर्णयहरूको कार्यान्वयन गर्न, आपतकालीन अवस्थामा राहत र उद्धारको कार्य गर्न, अनाधिकृत निर्माण तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको अतिक्रमण रोकाथम तथा नियन्त्रण गर्न र छाडा पशु चौपायाको नियन्त्रण सम्बन्धी कार्य गर्न स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को खण्ड (क) (१) मा उल्लेख भएको नगर प्रहरी सम्बन्धी व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न बाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिम अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिकाले यो “अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको नगर प्रहरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि-२०८०” तर्जुमा गरी जारी गरेको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (क) यो ऐनको नाम “अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिका नगर प्रहरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०” रहेको छ।
- (ख) यो कार्यविधि स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिदेखि लागु हुनेछ।

२. परिभाषा:

विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

- (क) “ऐन” भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ।
- (ख) “गाउँपालिका” भन्नाले अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिकालाई सम्झनु पर्दछ।
- (ग) “गाउँ सभा” भन्नाले अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको सभा सम्झनु पर्दछ।
- (घ) “कार्यपालिका” भन्नाले श्रावण १ गते देखि शुरु भई आषाढ मसान्तमा समाप्त हुने अवधिलाई सम्झनु पर्दछ।
- (ङ) “अध्यक्ष” भन्नाले गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ।
- (च) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको रूपमा काम गर्न खटाईएको अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ।
- (छ) “नगर प्रहरी प्रमुख” भन्नाले आफु मातहतको जनशक्तिलाई आन्तरिक रूपमा कमाण्ड गर्ने सिनियर नगर प्रहरी कर्मचारी भन्ने सम्झनु पर्दछ। यस शब्दले नगर प्रहरी प्रमुख नियुक्त नभएसम्म नगर प्रहरी कर्मचारीको कमाण्ड गर्ने हवल्दार वा सिनियर प्रहरी जवानलाई समेत जनाउनेछ।

- (ज) “नगर प्रहरी कर्मचारी” भन्नाले नगर प्रहरी अधिकृत, जवान र सुरक्षा गार्डको रूपमा नियुक्त कर्मचारीलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (झ) “समिति” भन्नाले अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिकाको यस कार्यविधि बमोजिम गठित पदपूर्ति समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) “सेवा करार” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम स्वीकृत दरबन्दीमा कुनै व्यक्तिको सेवा करारमा लिने सम्झौता गरी सेवा करारमा लिने कार्य सम्झनु पर्दछ ।
- (च) “तोकिएको वा तोकिए बमोजिम” भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाले समय समयमा निर्णय गरी तोकिएको वा तोकिए बमोजिमको व्यवस्था सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद-२

नगर प्रहरीको क्षेत्राधिकार, सेवा गठन, रेखदेख र नियन्त्रण

३. नगर प्रहरी सेवाको गठन :

नगर प्रहरी कर्मचारीको क्षेत्राधिकार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले तोके बमोजिम अग्नीसाईर कृष्णासवरन गाउँपालिका भित्र मात्र रहनेछ ।

४. नगर प्रहरी सेवाको गठन :

गाउँपालिकामा एक नगर प्रहरी सेवाको गठन गरिनेछ । नगर प्रहरी सेवाका विभिन्न पदहरू, विभिन्न पद अन्तर्गत रहने प्रहरी कर्मचारीहरूको दरबन्दी संख्या र पदपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था यो कार्यविधि अनुसार हुनेछ ।

४. गाउँपालिकामा रहने नगर प्रहरीको पद र तह :

- (१) गाउँपालिकामा रहने नगर प्रहरी कर्मचारीको पद देहाय अनुसार हुनेछ ।
 - (क) नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक
 - (ख) नगर प्रहरी हवलदार
 - (ग) नगर प्रहरी जवान
- (२) उपदफा (१) अनुसारका पदहरू मध्ये आवश्यकता अनुसारका पदहरू र ती पद अन्तर्गत रहने नगर प्रहरी कर्मचारीको दरबन्दी र संख्या गाउँसभाले स्वीकृत गर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम स्वीकृत दरबन्दी मध्ये रिक्त भएको पदमा यो कार्यविधि तथा गाउँपालिकाको प्रचलित कानून बमोजिम पदपूर्ति गर्दा दफा १० बमोजिम पदपूर्ति गरिनेछ ।
- (४) गाउँपालिकाले प्रत्येक पदको कार्य विवरण बनाउने छ र त्यस्तो कार्य विवरणमा उक्त पदको काम, कर्तव्य, अधिकार र उत्तरदायित्व समेत उल्लेख गरिनेछ ।
- (५) नगर प्रहरी प्रमुख लगायत नगर प्रहरी कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार यसै कार्यविधिमा व्यवस्था गरिए अनुसार हुनेछ ।

परिच्छेद-३
नगर प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य र अधिकार

६. नगर प्रहरी कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- (१) नगर प्रहरी कर्मचारीहरू हमेशा आफ्नो ड्यूटीमा रहेको मानिनेछ। निजलाई जनसुकै बखत पनि काममा लगाउन सकिनेछ।
- (२) नगर प्रहरी कर्मचारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछ।
 - (क) सार्वजनिक आवागमनमा बाधा अवरोध पुऱ्याई राखिएका निर्माण सामाग्रीहरू त्यस्ता पसल/व्यवसायबाट हटाउनलगाउने, नमानेमा आफैँ हटाई हटाउन लाग्ने खर्च सम्बन्धित व्यक्तिबाट असुल उपर गर्न पेश गर्ने।
 - (ख) नगर क्षेत्रभित्र दैनिक उत्पादन हुने फौहरमैला निर्धारित समय र स्थानमा राख्न लगाउने, अटेर गर्नेलाई कानुन बमोजिम कारवाही गर्न पेश गर्ने।
 - (ग) सार्वजनिक जग्गा, बाटो, मठ मन्दिर, ढल नाला, चोक, पोखरी मिची कसैले घर कम्पाउण्ड, टहरा वा त्यस्तै अन्य निर्माण कार्य गरेको अथवा व्यक्तिगत रूपले प्रयोग गरेको छु छैन निरीक्षण गर्ने। निर्माण वा अतिक्रमण गरेको देखिएमा निर्माण कार्य रोक्का गरी कानुन शाखा मार्फत निर्णय गर्ने अधिकारी समक्ष पेश गर्ने, आदेश अनुसार गर्ने गराउने।
 - (घ) नगर क्षेत्र भित्र कसैले भवन निर्माण गर्दा अनियमित ढंगले निर्माण कार्य गरेको देखिएमा नक्सापास भए नक्सापासको प्रमाण पत्र सहितको प्रतिवेदन सम्बन्धित शाखा मार्फत निर्णय गर्ने अधिकारी समक्ष पेश गर्ने, मापदण्ड विपरत देखाई भत्काउने आदेश भएमा आदेशानुसार गर्ने गराउने।
 - (ङ) छाडा पशुचौपाया पक्राउ गरी लिलामका लागि पेश गर्ने, लिलाम हुन नसकेका छाडा पशुचौपाया गाउँपालिकाले तोके बमोजिम व्यवस्थापन गर्ने, गराउने।
 - (च) स्वास्थ्यका लागि हानिकारक वस्तु तथा सडेगलेको खाद्य पदार्थ बिक्री तिवरणमा रोक लगाउने। तोकिएको मापदण्ड विपरित सडेगलेको हानिकारक वस्तु बिक्री गरेको पाईएमापहिलोपटकभएजफतगरी गाड्न लगाउने।पटक पटक यस्तो कार्य दोहरिएमा नियमानुसार जरिवाना गर्न वा पसल बन्द गर्न, गराउन राय साथ पेश गर्ने।
 - (छ) रोगी वा कानुनले निषेध गरेको पशुपंक्षी काटमार गर्न नदिने र त्यस्ता पशु पंक्षीको मासु बिक्री वितरणमा रोक लगाउने। अटेरी गरेमा जफत गरी नष्ट गर्ने र नियमानुसार कारवाहीका लागि राय सहित पेश गर्ने।
 - (ज) छाडा कुकुर नियन्त्रण सम्बन्धी कार्य गर्ने। वेवारिसे, मरेका पशुपंक्षीको समयमै उचित व्यवस्थापन गर्न लगाउने।
 - (झ) सडक आवागमनमा वा सर्वसाधारणको लागि खतरा देखिएका रुखहरू काट्न लगाउने। जोखिमपूर्ण घर, पर्खाल भए सोको लिखित प्रतिवेदन पेश गरी आदेशानुसार गर्ने गराउने।
 - (ञ) वडा समिति, टोल विकास संस्था वा अन्य सामाजिक संघ संस्था र सुरक्षा निकायसँगको सहकार्यमा सरसफाई, सुरक्षा र सामाजिक विकृति हटाउने कार्य गर्ने गराउने।

- (ट) गाउँ कार्यपालिका, विभिन्न समिति, उपसमिति विभाग तथा शाखाहरूबाट लागु हुने नीति नियम, निर्णय, मापदण्ड र गाउँपालिकाको विद्यमान कानून कार्यान्वयन गर्ने ।
- (ठ) नगरमा सुव्यवस्था कायम गर्ने, गाउँपालिकाको चल अचल सम्पत्ति, भवन, जग्गा, पार्क, मेशिन, उपकरण आदिको सुरक्षा गर्ने ।
- (ड) गाउँपालिका क्षेत्रमा इजाजत विना पेशा व्यवसाय गरेको फेला परेमा सम्बन्धित निकायबाट पेशा/व्यवसायको दर्ता नविकरण गर्न लगाउने । त्यस्ता पेशा/व्यवसाय गाउँपालिका दर्ता भए नभएको र दर्ता भए पनि नविकरण भए नभएका हेरी दर्ता वा नविकरण गर्न लगाउने ।
- (ढ) नगर क्षेत्रमा भित्ते लेखन, पोल ब्यानर, क्रस ब्यानर र विज्ञापन नीतिले निषेध गरेको विज्ञापन प्रचार प्रसार सामाग्री तथा पोष्टर टाँस्ने कार्यमा पूर्णतया प्रतिबन्धलगाउने, अटेर गर्नेलाई कारबाही गर्ने ।
- (ण) विना इजाजत ब्यानर, होडिङ्ग बोर्ड ग्लोबोर्ड लगायतका अन्य विज्ञापन सामाग्री राखेको पाइएमा पक्राउ गरी इजाजत लिन लगाउने, नमानेमा कारबाही गर्ने ।
- (त) गाउँपालिकाको सञ्चालन गर्ने वा भाग लिने सभा, सम्मेलन, तालिम, अभ्यास आदि जस्ता कार्यक्रमहरूमा सुरक्षा प्रदान गर्ने र तोकिए बमोजिम गाउँपालिकाको तर्फबाट प्रतिनिधित्व गर्ने ।
- (थ) नापतौलका सामाग्रीको चेक जाँच गर्ने, पसल/व्यवसाय स्थलमामूल्य सूची राख्न लगाई नियमित अनुगमन गर्ने ।
- (द) होटल, रेष्टुरेण्ट, गेष्ट हाउस, मसाज, पार्लर जस्ता व्यवसायमा हुने गतिविधिहरूको निरीक्षण गर्ने, मापदण्ड अनुरूप सञ्चालन भएको नदेखिएमा कारबाहीको लागि पेश गर्ने ।
- (ध) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सार्वजनिक स्थलमा तास-जुवा लगायतका विकृतिजन्य क्रियाकलापमा रोक लगाउने । अनुमति विना जादु, सर्कस र आर्थिक संकलन गर्ने प्रकृतिका विभिन्न खेलहरू सञ्चालन गर्न नदिने ।
- (न) गाउँपालिकाका क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा आएका अस्थायी प्रकृतिका बजारहरूको रेखदेख गर्ने, व्यापारीहरूको लगत राख्ने ।
- (प) अरुलाई बाधा पुग्ने गरी लाउडस्पिकर, रेडियो तथा ध्वनी उत्पादन गर्ने अन्य उपकरण प्रयोग गर्न नदिने ।
- (फ) ध्वनी, धुँवा, प्रकाश अथवा अन्य कुनै कारणले सार्वजनिक रूपमा बाधा पुग्ने गरी उद्योग धन्दा, व्यापार, व्यवसाय वा अन्य कुनै किसिमको कार्यक्रम सञ्चालन गर्न वा सार्वजनिक रूपमा बाधा पुग्ने गरी व्यक्ति विशेषले कुनै कार्य गर्न रोक लगाउने । कुनै उद्योग व्यापार व्यवसाय वा व्यक्तिले कुनै कार्य गर्दा प्रदुषण उत्पन्न भएमा त्यसलाई नियन्त्रण गर्न लगाउने ।
- (ब) पार्किङ्ग स्थलको रेखदेख र व्यवस्थापन गर्ने ।
- (भ) गाउँ नगर क्षेत्र भित्रका निजी सुरक्षा गार्ड आपूर्ति व्यवसाय सञ्चालन गर्ने फर्म, कम्पनी सञ्चालकहरूको सुची तयार गरी राख्ने र अनुगमन गर्ने ।
- (म) विपद्, महमारी भएमा उद्धार तथा राहतका लागि तुरुन्त परिचालित हुने ।
- (य) गाउँपालिका मातहतका शाखा, आयोजना, कार्यक्रम अन्तरगत तोकिए बमोजिमका कार्यहरू गर्ने गराउने ।

- (र) माथि खण्ड (य) बमोजिमका शाखा, आयोजनाबाट कार्यान्वयनका लागि प्राप्त भएका आदेश तथा निर्देशन कार्यान्वयन गरी सोको विवरण तोकिएको समय भित्र उपलब्ध गराउने ।
- (ल) न्यायिक समितिले आदेश गरे बमोजिम सम्बन्धित पक्षहरु कहाँ म्याद तामेलगर्ने र पूर्जा, सूचना बुझाउने ।
- (व) न्यायिक समितिले गरेको मिलापत्र तथा निर्णय कार्यान्वयन गर्ने ।
- (श) गाउँपालिकाबाट तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्ने गराउने ।
- (ष) गाउँपालिकाको सुरक्षा गर्ने, पालोपहरा दिने ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमका कार्यहरु गर्दा नगर प्रहरी कर्मचारीले स्थानीय प्रहरीसँग समन्वय गरेर कार्य गर्नु पर्नेछ ।
- (३) नगर प्रहरी कर्मचारीको कार्य विवरण तयार गर्दा उपदफा (१) अन्तर्गत उल्लेख भएका काम, कर्तव्य र अधिकारलाई आधार मानी तयार गरिनेछ ।
- (४) यस दफा बमोजिम नगर प्रहरी कर्मचारीले कारवाही गर्दा असुल गर्ने जरिवाना रकम तथा कुनै सामग्री हटाउँदा लागेको खर्च असुल सम्बन्धी व्यवस्था आर्थिक ऐनले तोके बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-४

दरबन्दी श्रृजना र पदपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था

७. पद तथा दरबन्दी श्रृजना सम्बन्धी व्यवस्था:

- (१) गाउँपालिकामा रहने नगर प्रहरीको विभिन्न पद/तह तथा दरबन्दीको श्रृजना र खारेजी सम्बन्धी व्यवस्था गाउँ सभाले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।
- (२) दरबन्दी श्रृजना तथा खारेजीका लागि प्रस्ताव पेश गर्नु भन्दा अघि सो पद श्रृजना गर्नु पर्ने कारण, प्रस्तावित पदले गर्नु पर्ने कामको विवरण, मौजुदा दरबन्दीबाट थप गरेको कार्यबोझ सम्हाल्न सक्ने नसक्ने अवस्था, आर्थिक क्षमता तथा प्रस्तावित पदले संगठनात्मक स्वरूपमापर्ने प्रभाव समेतका विषयहरु स्पष्ट गरी सभा समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ । उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि यो कार्यविधि लागु हुनु भन्दा अगाडी गाउँसभाबाट स्वीकृत भएका नगर प्रहरी तथा सुरक्षा गार्डका दरबन्दीहरु यसै कार्यविधि अनुसार स्वीकृत दरबन्दी मानिनेछन् । नगर प्रहरीको कुल दरबन्दी कायम गर्दा सुरक्षा गार्डको रूपमा राखिने कर्मचारीको दरबन्दीलाई समेत समावेश गरी कायम गरिनेछ ।

८. नगर प्रहरी कर्मचारीको शुरु नियुक्ति हुने पदहरु :

स्थानीय कर्मचारी सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली जारी नहुँदासम्म नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक, नगर प्रहरी हवलदार र नगर प्रहरी जवानका पदहरुमा दफा १० बमोजिम खुला प्रक्रियाद्वारा पूर्ति गरिनेछ । साथै नगर प्रहरी हवलदारको पदमा आन्तरिक मुल्याङ्कनद्वारा पनि पदपूर्ति गरिनेछ ।

९. नियुक्ति गर्ने अधिकारी :

नगर प्रहरी कर्मचारी छनौट तथा सिफारिस समितिको सिफारिसमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नगर प्रहरीको नियुक्ति गर्नेछन् ।

१०. पदपूर्ति गर्ने तरिका :

(१) नगर प्रहरी कर्मचारीको पदपूर्ति देहाय बमोजिम गरिनेछ ।

क्र.सं.	पद	खुल्ला प्रक्रियाद्वारा	आन्तरिक मुल्याङ्कनद्वारा	जम्मा	कैफियत
१.	नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक	१०० %	-	१०० %	
२.	नगर प्रहरी हवलदार	३०%	७० %	१०० %	
३.	नगर प्रहरी जवान	१०० %	-	१००%	

तर यस दफा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएको भएता पनि स्थानीय कर्मचारी सम्बन्धी कानून नबनेको अवस्थामा नगर प्रहरी हवलदारको पदपूर्ति गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस भएमा गाउँ कार्यपालिकाले नगर प्रहरी कर्मचारीहरूको कुल दरबन्दीमा नबढने गरी गाउँपालिकामा हाल कार्यरत नगर प्रहरी कर्मचारीहरू मध्येबाट कार्य अनुभव, योग्यता, कार्यक्षमता, नेतृत्व गर्न सक्ने क्षमताको आधारमा नगर प्रहरी जवानलाई नगर प्रहरी हवलदारको पदमा नियुक्त गर्न सिफारिश गर्न सक्नेछ । यस उपदफाको प्रयोजनको लागि नगर प्रहरी हवलदारको पदमा नियुक्तीको लागि योग्यता कायम गर्दा एस.एल.सी. वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको कायम गरिनेछ ।

११. खुल्ला प्रक्रियाद्वारा पदपूर्ति हुने पदको आवश्यक योग्यता :

(१) नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक पदको आवश्यक योग्यता देहाय अनुसार हुनेछ ।

- (क) दरखास्तदिने अन्तिम मिति सम्ममामहिला र पुरुष दुवैको हकमा २१ वर्ष उमेर पुरा भएको र ४० वर्ष ननाघेको ।
- (ख) नेपाल सरकारबाट मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट प्रमाण पत्र वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको ।
- (ग) नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको ।
- (घ) महिलाहरूको लागि घटीमा ५ फिट र पुरुषको लागि घटीमा ५ फिट २ इन्च उचाई भएको ।
- (ङ) छाती नफुल्लाउँदा घटीमा ३१ इन्च र फुलाउँदा ३३ इन्च भएको ।
- (च) आँखा माइनस २ वा प्लस २ भन्दा बढी कमजोर नभएको ।
- (छ) नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र भएको ।
- (ज) स्वीकृत चिकित्सकबाट निरोगिताको प्रमाण पत्र प्राप्त गरेको ।

(२) नगर प्रहरी हवलदार र नगर प्रहरी जवानमा खुल्ला प्रक्रियाद्वारा पदपूर्ति गर्दा आवश्यक पर्ने योग्यता देहाय अनुसार हुनेछ ।

- (क) दरखास्त दिने अन्तिम मिति सम्म पुरुषको हकमा १८ वर्ष उमेर पुरा भएको र ३५ वर्ष ननाघेको तथा महिलाको हकमा १८ वर्ष उमेर पुरा भएको र ४० वर्ष ननाघेको ।
- (ख) मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट एस.ई.ई. वा सो सरहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको ।
- (ग) नैतिक पतन देखिने कुनै फौजदारी अभियोगमा सजाय नपाएको ।
- (घ) महिलाहरूको लागि घटीमा ५ फिट र पुरुषको लागि घटीमा ५ फिट २ इन्च उचाई भएको ।
- (ङ) छाती नफुल्लाउँदा घटीमा ३१ इन्च र फुलाउँदा ३३ इन्च भएको ।
- (च) आँखा माइनस २ वा प्लस २ भन्दा बढी कमजोर नभएको ।
- (छ) नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र भएको ।
- (ज) स्वीकृत चिकित्सकबाट निरोगिताको प्रमाण पत्र प्राप्त गरेको ।

१२. पदपूर्ति समिति :

नगर प्रहरी कर्मचारीको पदपूर्ति गर्दा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिमको सदस्य रहने गरी नगर प्रहरीको पदपूर्ति समिति रहनेछ ।

क) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - संयोजक

ख) अध्यक्षले तोकेको विषय विज्ञको रूपमा सरकारी

सेवाको अधिकृत स्तरको कर्मचारी - सदस्य

ग) प्रशासन शाखा प्रमुख वा कर्मचारी - सदस्य - सचिव

नगर प्रहरीको पदपूर्तिको लागि छनौट प्रक्रियामा स्थानीय प्रहरी कार्यालयको प्रमुखलाई विज्ञको रूपमा आमन्त्रण गर्न सकिनेछ । छनौट सम्बन्धी अन्य कार्यविधि पदपूर्ति समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

१३. सेवा करार सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) समितिले खुल्ला प्रक्रियाद्वारा पद पूर्ति हुने पदमा आवश्यक योग्यता पुगेका व्यक्तिहरूलाई निजहरूको योग्यता परीक्षण गरी सेवा करारमा नियुक्त गर्न गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सिफारिस भै आएको उम्मेदवारलाई गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयले सेवा करारमा नियुक्त गर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम सेवा करारमा लिने निर्णय गर्दा सेवा करारको अवधि, पाउने पारिश्रमिक तथा अन्य सुविधा समेत उल्लेख गरी निर्णय गर्नुपर्नेछ ।

(४) उपदफा (२) र (३) बमोजिमको निर्णय पश्चात प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले सेवा शर्तहरू र सुविधाका कुराहरू समेत स्पष्ट उल्लेख गरी सेवा करारमा लिने व्यक्तिसंग बढीमा १ वर्षका लागि सेवा करार सम्झौता गर्नुपर्नेछ ।

(५) सम्झौता बमोजिम सेवा करारको अवधि समाप्त भए पश्चात पनि सेवा करारमा लिएको व्यक्तिको सेवा सन्तोषजनक भएमा गाउँ कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम सेवा करारको अवधि थप गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले पुनः सम्झौता गर्न सक्नेछ ।

(६) यस दफा बमोजिम सेवा करारमा नियुक्ति हुने व्यक्तिले सम्झौतामा उल्लेख भए बाहेकका अन्य कुनै सुविधा, सहूलियतको दावी गर्न पाउने छैन ।

(७) यस दफा बमोजिम सेवा करारमा नियुक्ति गर्दा तत् तत् पदलाई आवश्यक पर्ने योग्यता समेतलाई आधार लिई नियुक्ति सम्बन्धी कारबाही अगाडी बढाउनु पर्नेछ ।

१४. आपूर्तिकर्तासँगबाट सेवा करारमा सुरक्षा जनशक्ति प्राप्त गर्न सकिने :

गाउँपालिकाको सुरक्षा जनशक्ति आपूर्ति व्यवसाय सञ्चालन गर्ने कुनै फर्म, कम्पनी सञ्चालकहरूबाट सेवा करारका विभिन्न शर्तहरू तोकी निश्चित समयका लागि सेवा करार सम्झौताद्वारा आपूर्तिको व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-५

गाउँपालिका प्रशासन र नगर प्रहरी बीचको सम्बन्ध

१५. प्रशासनको नियन्त्रणमा रहने:

- (१) नगर प्रहरीको अनुशासन र आन्तरिक खटन पटन बाहेक समस्त नगर प्रहरी कर्मचारी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र प्रशासन शाखा प्रमुखको प्रत्यक्ष रेखदेख र नियन्त्रणमा रहनेछन् ।
- (२) नगर प्रहरी अनुशासन र आन्तरिक खटन पटन सम्बन्धी कार्य सामान्यतया नगर प्रहरी प्रमुखले गर्नेछन् ।
- (३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएता पनि सुरक्षा गार्डमा खटिएको कर्मचारीको अनुशासन र आन्तरिक खटन पटन सम्बन्धी कार्य प्रशासन शाखा प्रमुखले गर्नेछ ।

१६. नगर प्रहरी प्रमुख सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) यस कार्यविधि बमोजिम नियुक्त नगर प्रहरी सहायक निरीक्षकले नगर प्रहरी प्रमुखको कार्य गर्नेछ । यस कार्यविधि बमोजिम नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक नियुक्त नहुँदासम्म दफा १० को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश बमोजिम नियुक्त नगर प्रहरी हवलदारले नगर प्रहरी प्रमुखको कार्य गर्न सक्नेछ ।
- (२) सुरक्षा गार्डमा खटिएको नगर प्रहरी कर्मचारी बाहेक सबै नगर प्रहरी कर्मचारीहरू नगर प्रहरी प्रमुखको मातहतमा रहनेछन् । निजको आदेश, निर्देशन तथा खटन पटन अनुसार अन्य नगर प्रहरी कर्मचारीहरू परिचालन हुनेछ ।
- (३) नगर प्रहरी प्रमुखको अनुशासन र आन्तरिक खटन पटन गर्ने कार्य प्रशासन शाखा प्रमुखले गर्नेछ ।
- (४) प्रशासन शाखा प्रमुखले नगर प्रहरी प्रमुख र सुरक्षा गार्डमा खटिएको नगर प्रहरी कर्मचारीको अनुशासन र आन्तरिक खटन पटन गर्ने कार्य गर्दा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसंग समन्वय गर्नुपर्नेछ ।

१७. दोहोरो जिम्मेवारी दिन सकिने:

यस कार्यविधिको दफा १० को प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश बमोजिम गाउँ कार्यपालिकाले नगर प्रहरी हवलदार पदमा आन्तरिक मुल्याङ्कनद्वारा पदपूर्ति गर्दा सुरक्षा गार्डमा कार्यरत नगर प्रहरी कर्मचारीलाई नियुक्तिको सिफारिस गरेमा यस कार्यविधि बमोजिम नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक नियुक्त नहुँदासम्म निजले नगर प्रहरी प्रमुखको कार्यभार सम्हाल्नुको साथै गाउँपालिकाले सुरक्षा गार्ड सम्बन्धी अर्को व्यवस्था नगर्दासम्म सुरक्षा गार्डको कार्य समेत सम्पादन गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद-६
बिदा सम्बन्धी व्यवस्था

१८. बिदा अधिकारको कुरा होइन :

- (१) नगर प्रहरी कर्मचारीले अधिकारको रूपमा बिदाको दावी गर्न पाउने छैन । (२) बिदा स्वीकृत गर्ने अधिकारीले आफ्नो स्व-विवेकले बिदा स्वीकृत, अस्वीकृत गर्न सक्नेछ । निजले बिदा बसेको नगर प्रहरीको बिदा रद्द गरी बोलाई काममा लगाउन सक्नेछ ।

१९. बिदा सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) नगर प्रहरीले पाउने बिदाको सम्बन्धमा सेवा करार सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ। सेवा करार सम्झौतामा उल्लेख नभएकोमा सार्वजनिक बिदा (पालो मिलाई बस्नुपर्ने बाहेकमा) बाहेक मासिक एक दिन (भैपरी तथा पर्व) बिदा पाउनेछन् ।
- (२) बिदा लिने विधि, बिदा सम्बन्धी शर्तहरू र अन्य कुराहरू गाउँपालिको कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी विद्यमान कानून बमोजिम हुनेछ ।

२०. बिदा स्वीकृत नगराई कार्यालयमा अनुपस्थित हुने उपर कारबाही :

बिदा नलिई कार्यालयमा अनुपस्थित हुने नगर प्रहरी कर्मचारीलाई गयल गरी तलव कट्टी गरिनेछ ।

२१. भुटो कारण देखाई बिदा बसेमा कारबाही हुने:

भुटो कारण देखाई बिदा बसेको पाईएमा त्यस्तो प्रहरी कर्मचारी सजायको भागीदार हुनेछ ।

परिच्छेद-७
आचरण

२२. नगर प्रहरीको आचरण :

नगर प्रहरी कर्मचारीले देहाय बमोजिमको आचरणको पालना गर्नुपर्नेछ ।

- (क) आफ्नो कार्यालयको काममा कुनै असर पर्ने गरी आफू वा परिवारका सदस्य समेतले गाउँपालिकाको पूर्व स्वीकृति बिना कोही कसैसँगबाट दान, वक्स पुरस्कार वा उपहार स्वीकार गर्नु हुँदैन ।
- (ख) कुनै किसिमको चन्दा माग्न वा लिन हुँदैन ।
- (ग) आफू वा आफ्ना परिवारको नाममा कुनै अचल सम्पत्ति खरिद गर्नु पर्दा गाउँपालिकाको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (घ) आफू वा आफ्ना परिवारका सदस्यको नाममा रहेको चल अचल सम्पत्ति नगद, सुन, चाँदी, शेयर र बैंक ब्यालेन्स विवरण सहितको सम्पत्ति विवरण सेवा प्रवेश गरेको ३ महिना भित्र र हरेक आर्थिक वर्ष समापन भएको मितिले ६० दिन भित्र यस्तो अद्यावधिक विवरण गाउँपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (ङ) गाउँपालिकाको स्वीकृति बेगर कुनै व्यापार व्यवसाय गर्न पाइनेछैन ।
- (च) गाउँपालिकामा आफ्नो कर्तव्य पालनाको सन्दर्भमा वा कार्यालयका आफ्नो जानकारीमा आएका कुनै सूचनाहरू गाउँपालिकाको अख्तियारी बिना कोही कसैलाई दिनु हुँदैन ।

- (छ) रेडियो वा कुनै पत्र पत्रिकामा बेनामी कुनै लेख प्रकाशित गर्न वा प्रसारण गर्नु हुँदैन तर साहित्यिक रचनाहरू प्रकाशन गर्न पाइनेछैन ।
- (ज) गाउँपालिकालाई खलल पुग्ने गरी वा गाउँपालिकाका नीति विरुद्ध कुनै भाषण, संवाद वा लेख रचना प्रकाशन गर्न पाइने छैन ।
- (झ) निर्वाचनमा कुनै पनि राजनैतिक दलका लागि मत मार्गने वा निर्वाचनमा प्रभाव पार्ने उद्देश्यले भाग लिनु हुँदैन । तर प्रचलित कानून बमोजिम गोप्य मताधिकारको प्रयोगमा भने बाधा पर्नेछैन ।
- (ञ) समय पालन वा नियमिततामा नगर प्रहरी कर्मचारी चुस्त दुरुस्त हुनु पर्नेछ ।
- (ट) आफ्नो कर्तव्य तत्परताका साथ पालन गर्नुपर्नेछ ।
- (ठ) आफु भन्दा माथिका अधिकृतले दिएको आदेश पालना गर्ने र माथिका अधिकृतहरू उपर उचित आदर देखाउनु पर्नेछ ।
- (ड) आफ्नो मतलब साध्य पार्न कुनै अनुचित प्रभाव पार्नु हुँदैन ।
- (ढ) बहु विवाह, बाल विवाह र अनमेल विवाह गर्नु हुँदैन । प्रचलित कानून विपरित हुने गरी विवाह गर्नु गराउनु हुँदैन ।
- (ण) गाउँपालिकाको आलोचना गर्न पाइने छैन ।

परिच्छेद-८

सजाय र पुनरावेदन

२३ सजाय :

- (१) उचित र पर्याप्त कारण भएमा प्रशासन शाखा प्रमुखको सिफारिसमा नगर प्रहरी कर्मचारीलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले देहाय बमोजिम सजाय गर्न सकिनेछ ।
 - (क) लिखित चेतावनी दिने ।
 - (ख) तलव कट्टा गर्ने ।
 - (ग) प्रहरी कर्मचारीको लापरवाहीको कारण गाउँपालिकालाई हानी नोक्सानी भएमा त्यसरी नोक्सानी भएको विगो बराबरको रकम निजलाई भुक्तानी दिनुपर्ने जुनसुकै स्रोत वा अन्य स्रोतबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।
 - (घ) सेवाबाट बरखास्त गर्ने: नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाउनु पर्ने प्रयाप्त प्रमाण र कारण भएमा स्पष्टीकरण सहित सामान्य प्रक्रियाबाट सजाय गरी सेवाबाट हटाउन सकिनेछ ।
 - (ड) प्रहरी कर्मचारीलाई यस दफा बमोजिम कारवाही गर्नु भन्दा पहिला निजलाई सफाईको मौका दिइनेछ ।

परिच्छेद-९

तलव, भत्ता तथा अन्य सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था

२४. नगर प्रहरीको तलव भत्ता सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) गाउँपालिकामा सेवा करारमा नियुक्त हुने नगर प्रहरीको तलव, भत्ता, राशन भत्ता र अन्य सुविधा सेवा करार सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम उपलब्ध गराइनेछ । सो बाहेक अन्य सुविधा उपलब्ध हुने छैन ।
- (२) गाउँ कार्यपालिकाले समय समयमा निर्णय गरी थप सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

२५. नगर प्रहरी कर्मचारीको पोशाक सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) गाउँपालिको नगर प्रहरी कर्मचारीले लगाउने पोशाकको रंग, किसिम, ड्रेस कोड तोकि दिन सक्नेछ ।
- (२) गाउँपालिकाले नगर प्रहरी कर्मचारीलाई वर्षको एक पटक गाउँपालिकाका अन्य कर्मचारीहरूसँगै पाए सरह पोशाक भत्ता उपलब्ध गराउनेछ । यस्तो पोशाक भत्ता प्रत्येक वर्षको चैत्र महिनाको तलव भत्ता भुक्तानी गर्दा साथै भुक्तानी दिइनेछ ।
- (३) यस दफा बमोजिम तोकिए बमोजिमको पोशाक प्राप्त गर्ने प्रहरी कर्मचारी अनिवार्य रूपमा त्यस्तो पोशाक लगाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-१०

विविध

२६. तालीम सम्बन्धी व्यवस्था :

- (१) नगर प्रहरीलाई आधारभूत तालीमको अतिरिक्त समय समयमा पुनर्ताजगी तालिम उपलब्ध गराइनेछ ।
- (२) यसरी दिने तालीमको लागि विज्ञ समुहद्वारा पाठ्यक्रम तर्जुमा गरी सोही अनुरूप तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- (३) प्रत्येक पदमा कार्यरत प्रहरी कर्मचारीले तोकिए बमोजिमको तालीम अनिवार्य रूपमा लिनु पर्नेछ ।
- (४) तालीम सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२७. चाडपर्व खर्च पाउने :

नगर प्रहरी कर्मचारीले आफूले आफ्नो धर्म संस्कृति परम्परा अनुसार मनाइने मुख्य चाडपर्वमा खाइपाई आएको एक महिना वरावरको तलव आर्थिक वर्षमा एक पटक चाडपर्व खर्चको रूपमा प्राप्त गर्नेछ ।

२८. उमेर हद :

यस कार्यविधिको दफा १३ को उपदफा (५) मा जुनसुकै कुरा उल्लेख भएको भएता पनि नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निजको उमेर ५८ वर्ष पुरा भए पछि निजलाई सेवा करारमा निरन्तरता दिइनेछैन ।

२९. यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिने :

गाउँपालिकामा यो कार्यविधि लागु हुनु भन्दा अगाडी नियुक्त भएका नगर प्रहरी कर्मचारीहरु यसै कार्यविधि बमोजिम नियुक्त भएको मानिनेछ ।

३०. बाधा अडकाउ फुकाउने अधिकार :

यस कार्यविधि कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलमा कुनै बाधा अडकाउ आई परेमा त्यस्तो बाधा अडकाउ फुकाउने अधिकार कार्य कार्यपालिकालाई हुनेछ ।

३१. प्रचलित कानून बमोजिम हुने :

यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरुमा यसै बमोजिम र अन्य विषयमा प्रचलित गाउँपालिकाका अन्य कानून तथा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुनेछ ।

३२. कार्यविधिमा संशोधन :

यस कार्यविधि कार्यान्वयन गर्ने क्रममा संशोधन गर्नु पर्ने भएमा आवश्यकता अनुसार गाउँ कार्यपालिकाले संशोधन गर्न सक्नेछ । त्यस्तो संशोधन स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भए पछि लागु हुनेछ ।

